

SE MERE PÅ WWW.25FANTASTISKE.DK

Efterhånden som København blev industrialiseret, kom der med befolkningstæthed og koleraepidemier øget fokus på folkesundhed og hygiejne. I 1870 købte Københavns Kommune derfor ejendommen Enighedsværn nær jernbanelægemet på Kalvebod Strand. Her, ved byens første gasværk, opførte man et kvægtorv og samlede hele den københavnske slagterbranche i 1879. Men selv om Den Brune Kødbby oprindeligt var et stort fremskridt, var den allerede utidssvarende i 1934. Derfor blev Den Hvide Kødbby opført. Det var Københavns daværende stadsarkitekt, Poul Holsøe, der i 1931-34 opførte Den Hvide Kødbby, som i dag regnes for et hovedværk inden for funktionalistisk arkitektur. I dag er kødbyen et kreativt 'hotspot', inspireret af bl.a. det berømte Meat Packing District i New York.

FOLD HER

14 // DEN BRUNE OG DEN HVIDE KØDBY

KØDBYEN
FLÆSKETORVET
1711 KØBENHAVN V
WWW.KOEDBYEN.KK.DK

FOLD HER

DEN BRUNE KØDBY

01 KVÆGTORVET

Den Brune Kødbby opførtes i 1878 efter tegninger af arkitekt Hans Jørgen Holm som et lille selvstændigt kvarter i byen med stalde og haller på en brostensbelagt gårdsplads. Alle bygninger er opført i gule sten. Anlægget er aksefast med hovedindgangen flankeret af to pavilloner. Kvægtorvet, hvor der handlede med kvæg under åben himmel, strakte sig helt ned til den daværende Gasværkshavn (i dag Kalvebod Brygge) og var delt af en bred hovedgade med kostalde, fårefolde, salgshaller etc. på hver side. Spørgsmålet om en lukket salgshal og nye kalve- og fårefolde blev senere taget op. På 22-årsdagen for Kødbyen i 1901 kunne den nye salgshal, den såkaldte "øksnehal" og de nye kalve- og fårefolde tages i brug.

02 ØKSNEHALLEN

I 1899 fik den daværende stadsarkitekt Ludvig Fenger opgaven at bygge en øksnehal og stærkt inspireret af tyske kvægtorve gik han i gang. I 1901 stod Øksnehallen klar med plads til 1.600 stykker kvæg. Men allerede 20 år efter hallens opførelse var kvægtorvet ved at være forældet. Efter opførelsen af Den Hvide Kødbby i 1934 blev Øksnehallen stadig brugt til opstaldning af slagtekvæg helt frem til midten af 1960'erne, hvorefter Københavns Fragtmandscentral benyttede området, bl.a. som fragtmandshal, biludlejning og oplagsplads for kasserede cykler.

I 1984 blev Øksnehallen fredet, og de første planer om at omdanne stedet til et rekreativt område for kultur- og fritidsaktiviteter kom på bordet.

DEN HVIDE KØDBY

Ved sin åbning fremstod Den Hvide Kødbby som et moderne og effektivt centrum for fødevarerarbejdning i modsætning til den nu forældede Brune Kødbby. Den Hvide Kødbby var i drift i ca. 60 år, indtil nye, skærpede krav til hygiejnen igen satte en stopper for aktiviteterne i Kødbyen. Bygningskomplekset er symmetrisk opbygget omkring den store kød- og flæsketorvet med shedtage og en gennemgående overbygning med lysindtag. Bygningerne er på to-fire etager og alle opført i jernbeton med store tætsiddende vinduer i metalrammer. Hele kødbyen står med glatte, hvide flader, blåmalede vinduer og tydelige firmanavne på facaderne.

03 SLAGTEHAL

I oktober 1932 indviede man det ny slagtehus med tilhørende svalehal og kølehus, og maskinhuset blev taget i brug. Flæsketorvet og Fjerkræhallen blev indviet to år senere i 1934. Sideløbende hermed opførtes de bygninger, der var beregnet til udlejning til forskellige virksomheder, den såkaldte randbebyggelse til Flæsketorvet og de tilstødende gader, og som slutteligt kom til at omfatte i alt ca. 46.000m² gulvareal. Indgangen var gennem portene til det gamle Kvægtorv, og derfra passerede man gennem det ny slagtehus, svalehallen og kølehuset til den nye Flæsketorvet.

04 KØD- OG FLÆSKEHALLEN

I Kød- og Flæsketorvet var der et leben uden lige. Her hang kødkroppene side om side. De var blevet båret ind i hallen af de såkaldte "indbærere", der tidligt om morgenen bar de halve kreatur- og svinekroppe ind fra togvognene fra provinsen. De havde alle en lærredshue på, med en lang side så hår og tøj ikke kom i berøring med det rå kød. Når kroppene var på plads tog sælgerne, der havde hvid kittel og hat på, over. Kunderne bar frakke og hat. Der blev handlet, vurderet og endelig givet hånd. Når kunden skulle have købet vejet, kom en "afbærer" for at løfte dyrekroppen af krognen og flytte den til Torvevæsenets vægt. Vægten blev betjent af en uvildig person. Han skulle sørge for at ingen blev snydt, og han førte nøje statistik over alt solgt kød i København. Derefter bar afbæreren de solgte kødkroppe til godkendelse hos Torvevæsenets Efterkontrol og til sidst læssede han slagtermesterens ventende varebil, der holdt på parkeringspladsen ved Kødbyens Torv.

TJEK OGSÅ:

Københavns Museum
Vesterbrogade 59
1620 København V
www.copenhagen.dk

Nationalmuseet
Frederiksholms Kanal 12
1220 København K
www.natmus.dk